Statistička analiza prometnih prekršaja u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2010.g.do 2015.g.

Vincetić, Ines

Undergraduate thesis / Završni rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Polytechnic Nikola Tesla in Gospić / Veleučilište Nikola Tesla u Gospiću**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:107:049671

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-29**

Repository / Repozitorij:

Polytechnic Nikola Tesla in Gospić - Undergraduate thesis repository

zir.nsk.hr

Image not found or type unknown

VELEUČILIŠTE „NIKOLA TESLA“ U GOSPIĆU

Ines Vincetić

STATISTIČKA ANALIZA PROMETNIH PREKRŠAJA U REPUBLICI HRVATSKOJ ZA RAZDOBLJE OD 2010.g. DO 2015.g.

STATISTICS ANALYSIS OF TRAFFIC VIOLATIONS IN CROATIA FOR THE PERIOD OF YEAR 2010. BY 2015.

Završni rad

Gospić, 2016.

VELEUČILIŠTE „NIKOLA TESLA“ U GOSPIĆU

Prometni odjel

Stručni studij Cestovnog prometa

STATISTIČKA ANALIZA PROMETNIH PREKRŠAJA U REPUBLICI HRVATSKOJ ZA RAZDOBLJE OD 2010.g. DO 2015.g.

STATISTICS ANALYSIS OF TRAFFIC VIOLATIONS IN CROATIA FOR THE PERIOD OF YEAR 2010. BY 2015.

Završni rad

MENTOR

Ivana Beljo, dipl.ing.

STUDENT

Ines Vincetić

MBS: 2961000433/12

Gospić. rujan 2016

Veleučilište „Nikola Tesla“ u Gospiću

Prometni odjel

Prilog 1.

Gospić, _____ 20___.

ZADATAK

za završni rad

Pristupniku INES VINCETIĆ MBS: 2961000433/12

Studentu stručnog studija CESTOVNOG PROMETA izdaje se tema završnog rada pod nazivom

STATISTIČKA ANALIZA PROMETNIH PREKRŠAJA U REPUBLICI HRVATSKOJ ZA RAZDOBLJE OD 2010.G. DO 2015.G.

Sadržaj zadatka :

1. UVOD
2. PREKRŠAJI
3. POČINITELJI PREKRŠAJA
4. PREKRŠAJNO PRAVNE SANKCIJE
5. ANALIZA PROMETNIH PREKRŠAJA
6. ZAKLJUČAK

LITERATURA

Završni rad izraditi sukladno odredbama Pravilnika o završnom radu Veleučilišta „Nikola Tesla“ u Gospiću.

Mentor: _____ zadano: _____ , _____
(ime i prezime) (nadnevak) potpis

Pročelnik odjela: _____ predati do: _____ , _____
(ime i prezime) (nadnevak) potpis

Student: INES VINCETIĆ primio zadatak: _____ , Ines Vincetić
(ime i prezime) (nadnevak) potpis

Dostavlja se:

- mentoru
- pristupniku

I Z J A V A

Izjavljujem da sam završni rad pod naslovom **STATISTIČKA ANALIZA PROMETNIH PREKRŠAJA U REPUBLICI HRVATSKOJ ZA RAZDOBLJE OD 2010.g. DO 2015. g.** izradila samostalno pod nadzorom i uz pomoć mentora Ivana Beljo, dipl.ing.

Ines Vinceković

(potpis studenta)

SAŽETAK

Prekršaje definiramo kao ponašanja koja povređuju ili ugrožavaju javni poredak, društvenu disciplinu i društvene vrijednosti. Zajamčene i zaštićene su Ustavom RH, međunarodnim pravom i zakonima, a njihova zaštita nije moguća bez prekršajnopravnog sankcioniranja. Prekršaji kao takvi se smatraju dijelom kaznenog prava. Gledajući sa dva stajališta, prekršaje možemo definirati kao vrstu kažnjivih radnji a ujedno možemo reći da postoje teorije koje odvajaju pojmove kaznenog djela i prekršaja. Jasno je da postoje osobe koji čine prekršaje, i kao takve velik su dio ovoga rada. Počinitelji prekršaja podijeljeni su u kategorije (fizičke osobe, pravne osobe i odgovorne osobe u pravnim osobama). Ovisno o tome kojoj kategoriji pripadamo odgovaramo za svoje prekršaje odnosno za svakoga su propisane sankcije. Prekršajnopravne sankcije služe kako bi građani počeli poštovati pravni sustav te da nitko ne počini prekršaj. Sa tim ciljem su i prikazane sve tablice i dijagrami, ne bi li konačno osvijestili čovjeka.

Ključne riječi: prekršaji, prekršajnopravno sankcioniranje, počinitelji prekršaja, verižni indeks, stopa promjene, raspon varijacije, aritmetička sredina

SUMMARY

We defined offenses as conduct which violate or threaten public order, social discipline and social values. Guaranteed and protected by the Constitution, international law and the laws and their protection is not possible without misdemeanor law sanction. Fouls as such are considered as part of a criminal law. Looking at the two positions, offenses can be defined as a type of criminal activity and at the same time we can say that there are theories that separate terms of criminal acts and offenses It is apparent that there are people who make the offenses, and as such a big part of this study. Offenders are divided into categories (natural persons, legal persons and responsible persons in paid employment). Depending on which category we belong to answer for their offenses or for each prescribed sanctions. The misdemeanor sanctions serve for citizens to respect the legal system and that no one commits an offense. With this goal are shown all the tables and diagrams, in order to finally aware man.

Keywords: misdemeanor, misdemeanor legal sanction, offenders, statistics data, chain index, the rate of exchange, the range of variation, arithmetic mean.

Sadržaj

1. UVOD 1
2. PREKRŠAJI 2
2.1 Prekršaji kao dio kaznenog prava 2
2.2. Prekršaji u odnosu na vrijeme, mjesto i način 3
2.2.1. Vrijeme počinjenja prekršaja 3
2.2.2. Mjesto počinjenja prekršaja 3
2.2.3. Način počinjenja prekršaja 3
3.POČINITELJI PREKRŠAJA 5
4. PREKRŠAJNOPRAVNE SANKCIJE 7
5. ANALIZA PROMETNIH PREKRŠAJA 11
5.1. Počinitelji prekršaja 15
5.2. Vrste prekršaja (bez prometnih nesreća) 18
5.2.1. Vrste prekršaja po policijskim upravama 20
6. ZAKLJUČAK 28
LITERATURA 31
POPIS TABLICA 32

1. UVOD

Tema završnog rada je statistička analiza prometnih prekršaja u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2010.g. do 2015.g. O prekršajima i prekršajnim sankcijama se danas piše ali ne dovoljno, jer i dalje se prekršaji događaju. Osim same definicije prekršaja, normativnog okvira sankcioniranja prekršaja, skrenuti ću pozornost na brojnost prekršaja i prekršajnog sankcioniranja te tako pokušati istaknuti svu važnost ove teme. Prikazati ću analizom relativnih statističkih podataka stvarno stanje prometnih prekršaja u Republici Hrvatskoj.

U prvom poglavlju definirala sam pojam prekršaja sukladno *Prekršajnom zakonu*. S obzirom da su prekršaji dio kaznenog prava definirala sam i kaznena djela te objasnila njihovu različitost, te razvrstala prekršaje u odnosu na vrijeme, mjesto i način.

U drugom i trećem poglavlju definirala sam počinitelje prekršaja, prekršajnopravne sankcije za počinitelje prekršaja, te objasnila opću svrhu opisivanja i izricanja istih. S obzirom na količinu i vrstu prekršaja određuju se odgovarajuća sankcija.

U četvrtom poglavlju provedena je statistička analiza prometnih prekršaja u RH za razdoblje od siječnja 2010. g. do prosinca 2015. g. Prikazala sam prometne prekršaje po vrstama, te po policijskim upravama. Dan je sociodemografski profil, spol i dob, počinitelja prometnih prekršaja.

2. PREKRŠAJI

2.1 Prekršaji kao dio kaznenog prava

Odmah na početku ovoga rada trebamo reći da su prekršaji vrsta kažnjivih radnji i samim time su dio kaznenog prava. Osim prekršaja Kaznenopravno Zakonodavstvo RH poznaje još dvije vrste kažnjivih radnji. Kaznena djela su jedna od njih te se smatraju jednom vrstom najtežih kažnjivih radnji a druga vrsta su disciplinski prijestupi. Izdvajajući prekršaje kao uži interes ovog rada, treba istaknuti da se oni smatraju dijelom kaznenog prava u širem smislu. O povezanosti kaznenih djela i prekršaja se mnogo puta govorilo, ali ništa manje dotaknute teorije nisu niti kvantitativne i kvalitativne koje odvajaju ova dva pojma. Prevladavajuća teorija ipak je kvantitativna teorija. Kvantitativna teorija nam kaže da se kaznena djela razlikuju od prekršaja samo po količini neprava. Kod kaznenih dijela postoji veća količina neprava nego li je to kod prekršaja, dakle riječ je o kvantiteti. Definicije kaznenih djela i prekršaja najbolje će nam prikazati različitost istih.

„*Kaznena djela i kaznenopravne sankcije propisuju se samo za ona ponašanja kojima se tako povređuju ili ugrožavaju osobne slobode i prava čovjeka te druga prava i društvene vrijednosti zajamčene i zaštićene Ustavom Republike Hrvatske i međunarodnim pravom da se njihova zaštita ne bi mogla ostvariti bez kaznenopravne prisile.*“[1]

„Prekršaji i prekršajnopravne sankcije propisuju se samo za ona ponašanja kojima se tako povređuje ili ugrožava javni poredak, društvena disciplina i društvene vrijednosti zajamčene i zaštićene Ustavom Republike Hrvatske,međunarodnim pravom i zakonima čija zaštita nije moguća bez prekršajnopravnog sankcioniranja, a njihova se zaštita ne ostvaruje kaznenopravnom prisilom.“[2]

Prekršaji se propisuju mnogobrojnim zakonima i odlukama jedinica lokalne i područne samouprave iz svih životnih područja pa je pokušaj obuhvaćanja njihovih izvora u jednom cjelovitom popisu iznimno ambiciozan zadatak. No, i iz te činjenice mnogobrojnosti i širine prekršajnog zakonodavstva proizlazi i njegova važnost.

[1] Kazneni zakon, članak 1. (NN 65/15)
[2] Prekršajni zakon, članak 1. (NN 110/15)

2.2. Prekršaji u odnosu na vrijeme, mjesto i način

2.2.1. Vrijeme počinjenja prekršaja

Vrijeme počinjenja prekršaja je ono vrijeme kada je počinitelj napravio ili je bio dužan napraviti prekršaj bez obzira na to kada je nastupila posljedica prekršaja, kao što je opisano u *Prekršajnom zakonu*.[3]

Vrijeme počinjenja prekršaja nam pokazuje je li uopće prekršaj počinjen, ako je počinjen prekršaj vrijeme počinjenja prekršaja može nam reći je li nastupila zastara, je li osoba u to vrijeme bila ubrojiva i treba li primijeniti blaži zakon, te distancionirane prekršaje odnosno prekršaje kod kojih između radnje i nastupjele posljedice postoji duži vremenski period i sl.

2.2.2. Mjesto počinjenja prekršaja

Prekršajni zakon je definirao mjesto počinjenja prekršaja kao mjesto gdje je počinitelj radio ili bio dužan raditi u mjestu gdje je u cijelosti ili djelomično nastupila posljedica prekršaja, a u slučaju kažnjivog prekršaja i gdje je posljedica trebala nastupiti.[4] Navedeno zakonsko određenje ravna se prema teoriji jedinstva djela.

2.2.3. Način počinjenja prekršaja

Prekršaj se može počiniti činjenjem ili nečinjenjem što nam je napisano u *Prekršajnom zakonu*. Činjenje je neka nedozvoljena aktivna radnja iz koje proizlaze određene posljedice, dok je nečinjenje nedozvoljeno propuštanje dužne radnje koja rezultira određenim posljedicama.[5] Prekršajni zakon pobliže definira počinjenje prekršaja nečinjenjem kao situaciju u kojoj je počinitelj koji je pravno obvezan spriječiti nastupanje propisom opisane posljedice prekršaja to propustio učiniti, a takvo je propuštanje po djelovanju i značenju

[3] isto, Članak 16
[4] isto, Članak 17
[5] isto, Članak 15

jednako počinjenju tog djela činjenjem. U slučaju počinjenja prekršaja nečinjenjem propisana je mogućnost blažeg kažnjavanja počinitelja prekršaja, osim ako se radi o prekršaju koji se može počiniti isključivo nečinjenjem. Treba spomenuti i važnost uzročnosti kod počinjenja prekršaja, pod kojom se podrazumijeva činjenica da je baš zbog čovjekove radnje nastupila određena posljedica.

3.POČINITELJI PREKRŠAJA

Počinitelj prekršaja je osoba koja vlastitim činjenjem ili nečinjenjem ili posredstvom druge osobe počini prekršaj.[6]

Počinitelje prekršaja možemo razvrstati u dvije kategorije:

- fizičke osobe-punoljetne i maloljetne prekršitelje;
- pravne osobe i odgovorne osobe u pravnim osobama.

Svi gore navedeni podliježu sankcijama i kaznenim mjerama jer svako ne poštovanje pravnog sustava mora biti kažnjeno. Osobe koja u vrijeme počinjenja prekršaja nije navršila četrnaest godina života ne odgovara za prekršaj. Slijedom ovoga rada biti će prikazani tabelarni i grafički podaci istih u razdoblju od 2010. do 2015. godine.

Pravne osobe su društvene tvorevine kojima je pravni sustav priznao pravnu sposobnost i oni svojim postojanjem i registracijom mogu proizvoditi pravne učinke u pravnom prometu.[7] Kaznena djela i prekršaji pravnih osoba nemaju karakteristike fizičke osobe da bi bila sposobna za krivnju.

Odgovornost pravne osobe temelji se na radnjama, propustima i krivnjama odgovorne pravne osobe. Odgovorna osoba je ona fizička osoba koja vodi poslove pravne osobe ili obavlja dio poslova iz područja djelovanja pravne osobe.[8] Prekršajni propisi nam određuju koje osobe su odgovorne za pojedina kaznena djela ili prekršaje. Ako odgovorna osoba nakon počinjenja prekršaja prestane biti dio pravne osobe ili ako pravna osoba prestane postojati to ne isključuje odgovornost i sankcije.

U prekršajnom zakonu također je navedeno isključenje i ograničenje odgovornosti pravnih osoba, pa tako Republika Hrvatska ne može prekršajno odgovarati. Jedinice lokalne i regionalne samouprave odgovaraju za prekršaje koji su počinjeni a ne ulaze u izvršenje

[6] isto, Članak 22
[7] isto, Članak. 59.-62.
[8] isto, Članak. 63.-75.

njihovih javnih ovlasti. Prekršajna neodgovornost državnih tijela i jedinica lokalne i regionalne samouprave za prekršaje koji su počinjeni radnjama koje ulaze u izvršavanje njihovih javnih ovlasti ne isključuje mogućnost prekršajne odgovornosti odgovorne osobe za taj prekršaj. Pravna osoba može prestati postojati a samim time i njezina prekršajna odgovornost, no, ako iz nje nastaje druga pravna osoba kao njezin odnosno njegov pravni sljedbenik prekršajna odgovornost i dalje postoji.

4. PREKRŠAJNOPRAVNE SANKCIJE

„Opća svrha propisivanja i izricanja ili primjene svih prekršajnopravnih sankcija jest da svi građani poštuju pravni sustav i da nitko ne počini prekršaj, te da se počinitelji prekršaja tako ponašaju.“[9]Kao što i znamo za svaki počinjeni prekršaj mora se odgovarati s obzirom na količinu i vrstu prekršaja,s obzirom da sankcije nisu od male važnosti time se pokušava omogućiti što manji broj istih.

Prekršajnopravne sankcije možemo koje se mogu izreći prema počinitelju su:

- kazna (novčana i/ili zatvor);
- zaštitne mjere.

Prekršajnopravne sankcije koje se propisuju su:

- mjere upozorenja;
- zaštitne mjere;
- odgojne mjere.

Prekršajnopravne sankcije koje se mogu propisati odlukom jedinicom lokalne i regionalne samouprave i kojom se može izreći prekršaj jest novčana kazna. Sankcije se ne mogu provesti ako ne zna prekršajna visina, odnosno trajanje, jer ne može se primijeniti u neodređenoj visini ili neodređeno vrijeme.

Možemo klasificirati sudionike prekršaja kao poticatelj i pomagatelj. Ako gledamo iz te perspektive, jasan je zaključak da svaki supočinitelj odgovara u granicama svojih namjera. Tko nekoga drugoga potakne da počini prekršaj ili mu pomogne u tome mora biti kažnjen kao da ga je sam počinio, a za pomaganje se može i blaže kazniti. Pod pojmom pomaganje smatra se davanje uputa ili savjeta kako da se počini prekršaj, stavljanje počinitelju na raspolaganje sredstva za počinjenje prekršaja, unaprijed obećano prekrivanje prekršaja,

[9] isto, Članak 6.

sredstava sa kojim je počinjen prekršaj, tragove prekršaja ili predmeta pribavljenih prekršajem.[10]

Jedina osoba kojoj se ne može izreći prekršajnopravna sankcija je neubrojiva osoba. Neubrojiva osoba je ona osoba koja pri počinjenju prekršaja nije mogla shvatiti značenje svog postupanja ili nije mogla vladati zbog svoje duševne bolesti ili neke duže duševne smetnje.[11] U tu skupinu ljudi ne pripadaju oni koji nisu mogli shvatiti značenje svojeg postupanja zbog alkohola, droge ili drugih sredstava.

Za prekršaj propisan zakonom može se počinitelj kazniti novčanom kaznom ili zatvorom. Kazna zatvora se propisuje samo onda ako prekršaj pripada strože kazne, s time da se treba podmiriti i novčana kazna.

„Svrha je kažnjavanja da se, uvažavajući opću svrhu prekršajnopravnih sankcija, izrazi društveni prijekor zbog počinjenog prekršaja, utječe na počinitelja i sve ostale da ubuduće ne čine prekršaje, a primjenom propisanih kazni utječe na svijest građana o povredi javnog poretka, društvene discipline i drugih društvenih vrijednosti, te pravednosti kažnjavanja njihovih počinitelja.“[12]

Svaki prekršaja ima svoju visinu novčane kazne pa tako možemo reći da postoji minimum i maksimum novčanih kazni. Prikazani su iznosi po zakonima propisanima za fizičke ili pravne osobe.[13]

---

[10] isto, Članak. 24.
[11] isto, Članak 24.
[12] isto, članak 32
[13] isto, Članak 33 od st. 1.-6.
„(1) Za prekršaj propisan zakonom, za počinitelja prekršaja pravnu osobu ne može biti propisana ni izrečena novčana kazna u iznosu manjem od 2000,00 kuna ni većem od 1.000.000,00 kuna.
(2) Za prekršaj propisan zakonom, za počinitelja prekršaja fizičku osobu obrtnika i osobu koja obavlja drugu samostalnu djelatnost koji je počinila u vezi s obavljanjem njezina obrta ili samostalne djelatnosti ne može biti propisana ni izrečena novčana kazna u iznosu manjem od 1000,00 kuna ni većem od 500.000,00 kuna.
(3) Za prekršaj propisan zakonom, za počinitelja prekršaja fizičku osobu ne može biti propisana ni izrečena novčana kazna u iznosu manjem od 100,00 kuna ni većem od 50.000,00 kuna.
(4) Za prekršaj propisan odlukom jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, za počinitelja prekršaja pravnu osobu ne 49 V. Poglavlje V. 57 može biti propisana ni izrečena novčana kazna u iznosu manjem od 500,00 kuna ni većem od 10.000,00 kuna.

U stavku 7 članka 33. Prekršajnog zakona stoji kazna koja se može izreći u iznosu od 1.000.000,00 kuna počinitelju koji napravi najteži prekršaj kao npr. u području ugrožavanja prirodnih bogatstava, okoliša i očuvanja prirode, sigurnosti i zdravlja na radu, rada i zapošljavanja na crno, socijalne sigurnosti, poreza, carine i financija, telekomunikacija (elektroničkih komunikacija), ugrožavanja tržišnog natjecanja, državnih robnih pričuva, biološke raznolikosti te unošenja u okoliš i stavljanja na tržište genetski modificiranih organizama ili proizvoda od njih te u području graditeljstva neispunjavanje bitnih zahtjeva za građevinu. Te se možemo nadovezati na stavak 9 istoga članka koji nadopunjava ovaj dio najtežih prekršaja. Propisom o prekršaju može se propisati i izreći novčana kazna u postotku od 1% do 10% prema povrijeđenoj zaštićenoj vrijednosti.

Stavak 8. istoga članka govori nam za prekršaje koje se događaju iz koristoljublja. Onim prekršajima kojima je počinjena imovinska korist počinitelj se može kazniti i do dvostruko propisane kazne za taj prekršaj.

Izricanje rokova plaćanja nalazi se u stavku 9. Člankom 33 koji određuje sud u presudi pri čemu vodi brigu o visini novčane kazne. Rok ne može biti kraći od 8 dana a niti duži od 3 mjeseca. Ako ta novčana kazna nije u roku plaćena naplatiti će se prisilno.

Kazne zatvora se može propisati i izreći ovisno o veličini napravljenog prekršaj. One mogu biti u trajanju od 3 dana do 30 dana,samo u najtežim slučajevima prekršaja to je i do 60 dana. Kazna zatvora do 90 dana izriče se za prekršaje nasilja u obitelji, druge prekršaje povezane sa nasiljem,teške prekršaje protiv okoliša i teške prekršaje za zlouporabu droge.

---

(5) Za prekršaj propisan odlukom jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, za počinitelja prekršaja fizičku osobu obrtnika i osobu koja obavlja drugu samostalnu djelatnost koji je po- činila u vezi s obavljanjem njezina obrta ili druge samostalne djelatnosti ne može biti propisana ni izrečena novčana kazna u iznosu manjem od 300,00 kuna ni većem od 5.000,00 kuna.
(6) Za prekršaj propisan odlukom jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, za počinitelja prekršaja fizičku osobu ne može biti propisana ni izrečena novčana kazna u iznosu manjem od 100,00 kuna ni većem od 2.000,00 kuna.“

Zaštitne mjere su:

- obavezno liječenje od ovisnosti;
- zabrana obavljanja određenih dužnosti ili djelatnosti;
- zabrana obavljanja određenih djelatnosti ili poslova pravnih osoba;
- zabrana stjecanja dozvola,ovlasti, koncesija ili subvencija;
- zabrana poslovanja sa korisnicima državnih i lokalnih proračuna;
- zabrana upravljanja motornih vozila;
- zabrana posjećivanja određenog mjesta ili područja.

Mjere upozorenja:

- opomena;
- uvjetna osuda.

Odgojne mjere:

- sudski ukor;
- posebne obveze;
- upućivanje u centar za odgoj.

5. ANALIZA PROMETNIH PREKRŠAJA

U ovom radu analizirani su podaci o počinjenim prometnim prekršajima na području Republike Hrvatske za razdoblje od 2010.g. do 2015.g. Svi podaci su skinuti sa službenih stranica policije (http://www.policija.hr/).

U tablici 1. prikazani su prometni prekršaji po mjesecima, dan je ukupan broj prekršaja za pojedine godine, te je i izračunat prosjek podataka za svaku godinu.

Tablica 1. Prometni prekršaji po mjesecima

Mjeseci	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Siječanj	49889	53101	58411	55712	57080	59850
Veljača	57893	58888	51418	53039	56862	58935
Ožujak	68670	68265	72125	58933	79605	81565
Travanj	62452	61231	48438	58746	60381	66758
Svibanj	57254	65751	54966	55008	68731	62479
Lipanj	59561	61580	71767	54638	64989	69450
Srpanj	72149	68665	69019	70316	75450	86352
Kolovoz	63427	66189	64950	64574	56372	76261
Rujan	66002	75071	58917	68043	65737	71829
Listopad	62361	60586	90035	74918	83788	66925
Studeni	60009	66626	53873	68107	76162	66953
Prosinac	50755	61866	37320	50441	53439	60271
Ukupno	730422	767819	731239	732475	798596	827628
Prosjek	60868,5	63984,917	60936,583	61039,583	66549,667	68969

Izvor: http://www.policija.hr/main.aspx?id=180991 (24.7.2016.)

Provodeći statističku analizu prometnih prekršaja po mjesecima vidljivo je da se unutar pojedine godine broj prekršaja mijenja, naime najveći broj prekršaja je većinom u vrijeme sezone (lipanj – rujan), kad je i povećan promet na cestama.

Broj prekršaja u razdoblju od siječnja 2010.g. do prosinca 2015.g. kretao se u rasponu od 37 320 prekršaja (prosinac 2012.g.) do 90 035 (listopad 2012.g.). U 2012.g. zabilježen je i minimalan i maksimalan broj prekršaja u promatranom razdoblju i to svega u dva mjeseca koncem godine. Prosječan mjesečni broj počinjenih prometnih prekršaja na području Republike Hrvatske u navedenom razdoblju iznosio je 63 677.

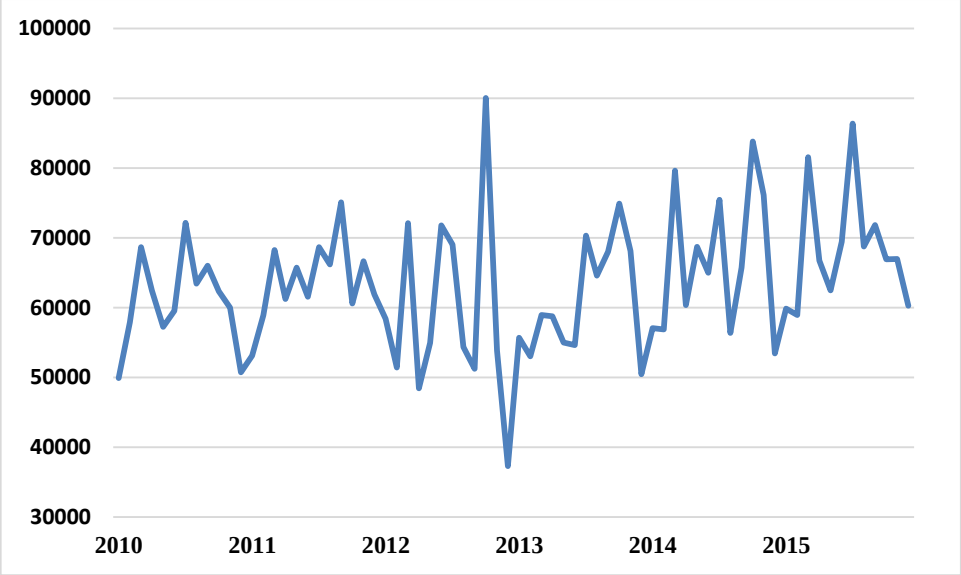
Raspon varijacije je najjednostavnija mjera disperzije. Raspon varijacije niza kvantitativnih podataka jest razlika između najveće i najmanje vrijednosti u nizu, tj:

$$R_x = x_{max} - x_{min}$$ [14]

Raspon varijacije prekršaja iznosio je 52 715.

Podaci iz tablice 1. prikazani su linijskim grafikonom na slici 1. Iz grafikona možemo uočiti kako se broj prometnih prekršaja povećao u zadnje dvije godine, u 2014.g. i 2015.g.

Slika 1. Linijski grafikon prometnih prekršaja po mjesecima

[14] I. Šošić, Primijenjena statistika, str. 91

U tablici 2. prikazani su ukupni prometni prekršaji po godinama, te verižni indeksi i stope promjene.

Verižni indeksi su relativni brojevi koji pokazuju promjene stanja pojave u uzastopnim razdobljima[15].

$$V_t = \frac{Y_t}{Y_{t-1}} * 100, \qquad t = 2,3,\dots,n$$

Verižni indeksi u oznaci V_t se računaju po gore navedenoj formuli, gdje je Y_t i Y_{t-1} predstavljaju broj prekršaja u određenoj godini i njoj prethodnoj godini, dok je n u našem slučaju broj 6 budući da je naše promatrano razdoblje od 2010.g. do 2015.g.

Stopu promjene računamo pomoću verižnog indeksa i to po formuli

$$s_t = V_t - 100, \quad t = 2,3,\dots,n$$

Tablica 2. Verižni indeksi i stope promjene prometnih prekršaja po godinama

Godine	Prometni prekršaji	Verižni indeksi	Stope promjene
2010.	730422	-	-
2011.	767819	105,12	5,12
2012.	731239	92,86	-7,14
2013.	732475	102,73	2,73
2014.	798596	109,03	9,03
2015.	827628	102,70	2,70

Broj prometnih prekršaja u svim godinama promatranog razdoblja bilježi lagani rast budući da je stopa promjena manja od 10%, osim u 2012.g. kad je zabilježen pad broja prekršaja i to za 7,14% u odnosu na prethodnu 2011.g.

[15] Dr.sc. Šošić I.; Primjenjena statistika str.570

Prometne prekršaje razvrstali smo prema policijskim upravama na čijem području su isti počinjeni. U tablici 3. prikazan je ukupan broj prometnih prekršaja kroz razdoblje od 2010.g. do 2015.g.

Tablica 3. Količina prometnih prekršaja po policijskim upravama

Zagrebačka	169631	180031	172499	160249	198061	180453
Splitsko-dalmatinska	85532	82757	82822	94586	88903	96353
Primorsko-goranska	48954	54215	54078	48382	49011	64834
Osječko-baranjska	62164	65863	64972	76832	89284	93937
Istarska	40947	37786	37249	38074	45849	42871
Dubrovačko-neretvanska	25505	31540	32370	35953	38826	39102
Karlovačka	32132	37692	31706	29588	32462	34158
Sisačko-moslavačka	44489	44943	38345	44427	41019	43688
Šibensko-kninska	25456	23268	22355	20553	21831	24187
Vukovarsko-srijemska	31693	30959	28661	25660	26413	28009
Zadarska	22060	24471	26198	28271	27934	29004
Bjelovarsko-bilogorska	18546	19895	18434	15086	15641	17030
Brodsko-posavska	21173	25768	22124	21322	23336	26160
Koprivničko-križevačka	13923	14530	12577	11883	12919	13309
Krapinsko-zagorska	12344	12178	14388	13165	13967	14455
Ličko-senjska	15377	18040	15149	14392	15889	15733
Međimurska	11514	10859	9907	10180	11998	11716
Požeško-slavonska	9811	11166	11171	11870	11221	16333
Varaždinska	21586	24265	19557	16940	18283	19636
Virovitičko-podravska	17585	17593	16677	15062	15749	16660
Ukupno	730422	767819	731239	732475	798596	827628

Izvor: http://www.policija.hr/main.aspx?id=180991 (24.7.2016.)

Iz gore navedene tablice vidljivo je da je najveći broj prekršaja, u svim navedenim godinama, počinjen na području zagrebačke policijske uprave, što je s obzirom na gustoću naseljenosti i broj stanovnika i logično. Najmanji broj prekršaja kroz navedeno razdoblje zabilježen ja na području međimurske policijske uprave i to za 2011.,2012.,2013. i 2015.g., dok je u 2010. i 2014.g. najmanji broj prekršaja počinjen na području Požeško-slavonske policijske uprave.

5.1. Počinitelji prekršaja

U ovom potpoglavlju obrađen je sociodemografski profil počinitelja prekršaja. U tablicama 4. i 5. prikazani su počinitelji prekršaja ovisno o spolu i o dobi.

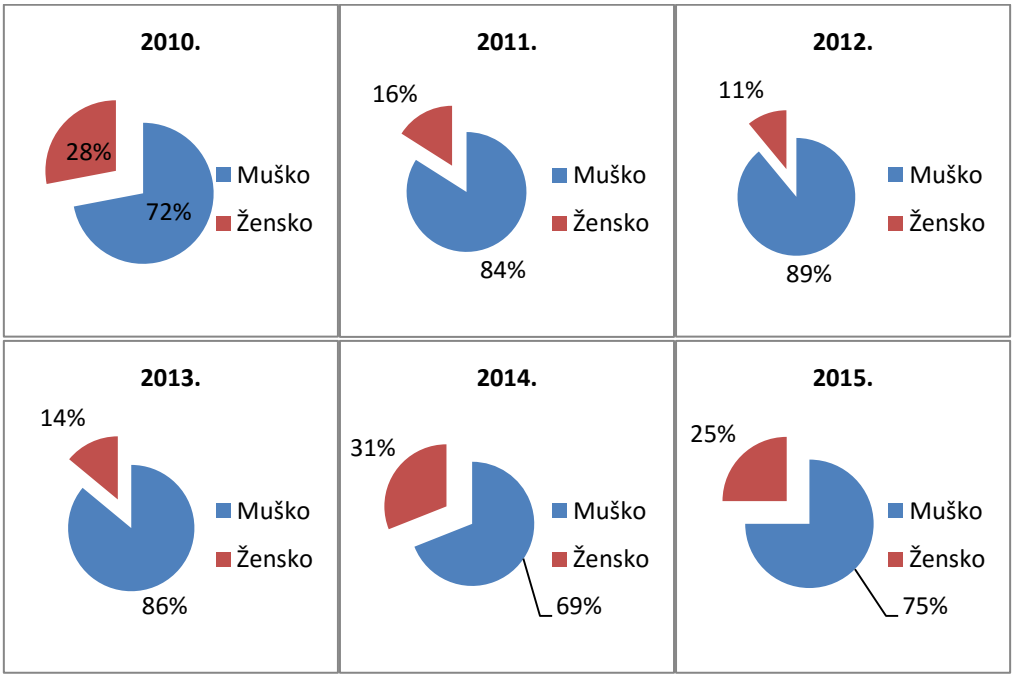
Tablica 4. Počinitelji prekršaja s obzirom na spol

Spol	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Muško	525903	644967	650802	629928	551031	620721
Žensko	204519	122852	80437	102547	247565	206907
Ukupno	730422	767819	731239	732475	798596	827628

Izvor: http://www.policija.hr/main.aspx?id=180991 (24.7.2016.)

Iz gore navedene tablice da se primijetiti da su počinitelji prekršaja uglavnom muškarci. Udio muškaraca i žena u odnosu na ukupan broj počinitelja prekršaja prikazan je slikom 2. počinitelji prekršaja po spolu.

Slika 2. Prikaz počinitelja prekršaja po spolu strukturnim krugom

U 2010.g. udio muškaraca u ukupnim počiniteljima prekršaja iznosio je 72%, dok je u 2011.g., 2012.g. i 2013.g. taj udio povećan i iznosio je redom 84%, 89% i 86%. U 2014.g. i 2015.g. zabilježen je nešto manji udio počinitelja prekršaja muškog spola kad je iznosio 69% i 75%. Dakle, možemo reći da je u 2015.g. svaki četvrti počinitelj prekršaja bila žena.

Tablica 5. Počinitelji prekršaja s obzirom na dob

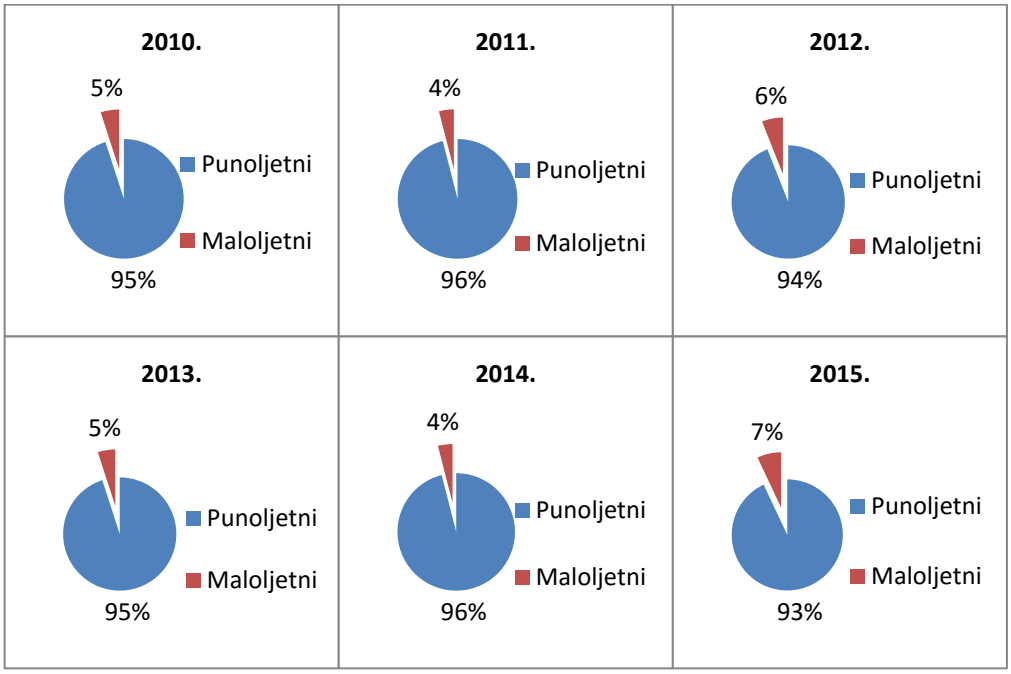
Dob	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Punoljetni	693901	737107	687365	695852	766653	769695
Maloljetni	36521	30712	43874	36623	31943	57933
Ukupno	730422	767819	731239	732475	798596	827628

Izvor: http://www.policija.hr/main.aspx?id=180991 (24.7.2016.)

Iz gornje tablice se da uočiti da su počinitelji prekršaja većinom punoljetne osobe. Također, možemo uočiti da se broj maloljetnih počinitelja prekršaja znatno povećao u 2015.g., i to za 81% u odnosu na prethodnu 2014.g. (sa 31 934 na 57 933).

Udio punoljetnih i maloljetnih osoba u odnosu na ukupan broj počinitelja prekršaja prikazan je slikom 3.

Slika 3. Prikaz počinitelja prekršaja po dobi strukturnim krugom

U 2010.g. udio punoljetnih u ukupnim počiniteljima prekršaja iznosio je 95%, dok je u 2011.g., taj udio povećan i iznosio je 96%. U 2012.g. ponovno opada za 1% te je 2013.g. bio jednak kao 2010.g. Udio prekršaja u 2014.g. jednak je 2011.g. U 2015.g. zabilježen je nešto manji udio počinitelja prekršaja koji je iznosio 93%. Dakle, možemo reći da najviše prekršaja čine punoljetne osobe muškog spola.

5.2. Vrste prekršaja (bez prometnih nesreća)

Vrste prekršaja se mogu podijeliti kroz više kategorija. U tablici vrste prekršaja prikazani su svi elemente koji spadaju u ovu kategoriju. U vrste prekršaja (bez prometnih nesreća) spadaju: nepropisna brzina, u naselju kada je više od 50 km/h veća od dopuštene, u naselju kada je od 30 do 50 km/h veća od dopuštene, u naselju kada je od 10 do 20 km/h veća od dopuštene, u naselju kada je do 10 km/h veća od dopuštene, izvan naselja kada je više od 50 km/h veća od dopuštene, izvan naselja kada je od 30 do 50 km/h veća od dopuštene, izvan naselja kada je od 10 do 30 km/h veća od dopuštene, limit vozila, crveno svjetlo, nepropisno pretjecanje i obilaženje, nepoštivanje prednosti prolaza, nepropisno mimoilaženje, neustupanje prednosti pješacima, upravljanje vozilom pod utjecajem alkohola, do 0,5 g/kg alkohola, od 1,01 do 1,50 g/kg alkohola, preko 1,50 g/kg alkohola, droga i lijekovi, vozač bicikla ili zaprežno vozilo, nepodvrgavanje ispitivanju/liječničkom pregledu, nepropisno parkiranje, nepropisno skretanje, okretanje i vožnja unazad, vožnja bez položenog ispita, strana i smjer kretanja, tehnički neispravno vozilo, vožnja bez svjetla na vozilu, neregistrirano i tehnički nepregledano vozilo, prekršaji pješaka u prometu, sigurnosni pojas, zaštitna kaciga, nepoštivanje prometnog znaka, korištenje mobitela za vrijeme vožnje, upravljanje vozilom kada je vozačka dozvola oduzeta te ostali prekršaji.

Tablica 6. Vrste prometnih prekršaja (bez prometnih nesreća)

Vrste prekršaja	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Nepropisna brzina	204962	224518	218478	218552	264237	279813
U naselju kada je više od 50 km/h veća od dopuštene	784	877	729	674	595	974
U naselju kada je od 30 do 50 km/h veća od dopuštene	10172	13021	12686	12511	10155	15628
U naselju kada je od 20 do 30 km/h veća od dopuštene	29357	34914	34870	34723	35775	42384
U naselju kada je od 10 do 20 km/h veća od dopuštene	80365	90745	90991	92964	116923	120474
U naselju kada je do 10 km/h veća od dopuštene	30826	27888	25889	19290	22719	17301
Izvan naselja kada je više od 50 km/h veća od dopuštene	1756	2260	1908	1948	1877	2032
Izvan naselja kada je od 30 do 50 km/h veća od dopuštene	13806	15719	14684	18425	23550	23994
Izvan naselja kada je od 10 do 30 km/h veća od dopuštene	37314	38692	36268	37556	52095	56518
Limit vozila	582	402	453	461	548	508

Vrste prekršaja	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Crveno svjetlo	7304	7913	6416	7499	4871	5155
Nepropisno pretjecanje i obilaženje	6449	5381	4748	3815	3727	3397
Nepoštivanje prednosti prolaza	936	928	796	686	589	461
Nepropisno mimoilaženje	127	78	77	90	108	84
Neustupanje prednosti pješacima	7371	8408	6949	6882	8783	8407
Upravljanje vozilom pod utjecajem alkohola	38249	41391	40728	41477	41822	43000
Do 0,5 g/kg alkohola	1002	466	936	1540	1834	2173
Od o,51 do 1,00 g/kg alkohola	12821	14897	14067	15612	15530	16332
Od 1,01 do 1,50 g/kg alkohola	10477	11434	10739	10883	10684	10385
Preko 1,50 g/kg alkohola	9353	9332	9346	8133	7745	7521
Droga i lijekovi	420	400	379	238	259	213
Vozač bicikla ili zaprežnog vozila	1443	2340	2726	2996	3908	4447
Nepodvrgavanje ispitivanju / liječničkom pregledu	2733	2522	2535	2075	1862	1929
Nepropisno parkiranje	74545	75951	73302	70024	54129	60930
Nepropisno skretanje, okretanje i vožnja unazad	5309	5025	4346	4825	5459	4986
Vožnja bez položenog ispita	15164	13997	12262	5644	8632	8589
Strana i smjer kretanja	4466	4410	4255	5019	5738	6157
Tehničko neispravno vozilo	10946	11794	10966	12377	17249	18309
Vožnja bez svjetla na vozilu	11865	14035	14869	16243	19085	20300
Neregistrirano i tehnički nepregledano vozilo	23531	23663	23013	21491	18193	17786
Prekršaji pješaka u prometu	8559	10497	9048	9985	14033	12160
Sigurnosni pojas	76412	82030	76385	81669	91467	96403
Zaštitna kaciga	11169	11922	10989	8536	6887	7520
Nepoštivanje prometnog znaka	73205	70132	61849	62708	71201	76478
Korištenje mobitela za vrijeme vožnje	19818	22135	24504	31772	40425	38988
Upravljanje vozilom kada je vozačka dozvola oduzeta	2418	1714	1838	4456	4831	4899
Ostali prekršaji	127617	131897	125421	118725	117130	113806
Ukupno	730422	767819	731239	732475	798596	827628

Izvor: http://www.policija.hr/main.aspx?id=180991 (24.7.2016.)

Možemo primijetiti da je najzastupljeniji prekršaj nepropisne brzine, čak se radi o šesteroznamenkastom broju. Osim toga, ta brojka se ne smanjuje nego u zadnje dvije godine drastično raste. Najmanje zabilježenih prekršaja imaju konzumiranju droge i lijekovi i za razliku od prethodnog možemo reći da broj opada. Za prekršaje upravljanja pod utjecajem alkohola i sigurnosnog pojasa možemo reći da je brojka u porastu. Prekršaji nenošenja zaštitne kacige drastično opada. Na neke prekršaje počela se obazirati pažnja što u mnogome pomaže da se ostatak ljudi osvijesti po tom pitanju.

5.2.1. Vrste prekršaja po policijskim upravama

Vrste prekršaja kao što su nepropisna brzina, nepropisno pretjecanje i obilaženje, nepoštivanje prolaska i crvenog svjetla, upravljanje pod utjecajem alkohola, vožnja motornih vozila bez položenog ispita, nekorištenje sigurnosnog pojasa, kao i nekorištenje zaštitne kacige prikazani su pojedinačno po policijskim upravama.

Tablica 7. Prikaz prekršaja nepropisne brzine po policijskim upravama

Županije	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Zagrebačka	45041	48433	49026	44923	61945	56053
Splitsko-dalmatinska	17593	15685	23114	20205	21934	28179
Primorsko-goranska	9014	9168	9167	10979	15165	21863
Osječko-baranjska	19132	19807	18813	21572	27538	30138
Istarska	9683	11390	11900	11949	14147	13887
Dubrovačko-neretvanska	6029	10919	10349	11988	14901	12310
Karlovačka	12450	15736	12641	11418	12640	14481
Sisačko-moslavačka	13459	12572	9404	13502	13153	15433
Šibensko-kninska	7304	7263	7107	9986	7316	9407
Vukovarsko-srijemska	13931	14775	12105	9664	10524	10263
Zadarska	4529	5144	6366	7903	10034	14563
Bjelovarsko-bilogorska	1121	5814	5514	4240	5125	5991
Brodsko-posavska	9021	12118	10451	9521	11349	12761
Koprivničko-križevačka	1506	4072	5918	2466	8261	2458
Krapinsko-zagorska	4124	3447	4039	4708	5025	5184
Ličko-senjska	7097	10290	7502	7748	8387	8369
Međimurska	2791	3188	2646	2646	3545	3275
Požeško-slavonska	4215	3886	4067	4963	4302	4871
Varaždinska	7366	7171	4900	4623	5379	6141
Virovitičko-podravska	3717	3640	3632	3548	3567	4186
Ukupno	204962	224518	218478	218552	264237	279813

Izvor: http://www.policija.hr/main.aspx?id=180991 (24.7.2016.)

Prekršaji zabilježeni zbog nepropisne brzine najzastupljeniji su na području zagrebačke policijske uprave te možemo reći da su u zadnje dvije godine uvelike porasli. Najmanji broj prekršaja nepropisne brzine u prosjeku ima međimurska policijska uprava. Dakle, da se zaključiti da nema značajnih odstupanja u odnosu na ukupan broj prekršaja po policijskim upravama. Za navedeno razdoblje od 6 godina prosječni godišnji broj prekršaja nepropisne brzine iznosi 3 015. Najveće oscilacije, povremeni pad i rast, uočljive su kod koprivničko-križevačke policijske uprave.

Tablica 8. Prikaz prekršaja nepropisnog pretjecanja i obilaženja po policijskim upravama

Županije	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Zagrebačka	293	359	275	340	390	345
Splitsko-dalmatinska	292	174	161	157	175	164
Primorsko-goranska	1123	983	1015	469	411	437
Osječko-baranjska	540	355	229	226	281	206
Istarska	729	556	433	417	347	375
Dubrovačko-neretvanska	383	341	508	533	525	488
Karlovačka	535	417	355	234	207	118
Sisačko-moslavačka	478	385	290	287	122	173
Šibensko-kninska	461	407	324	278	283	213
Vukovarsko-srijemska	254	227	157	141	122	126
Zadarska	394	264	280	158	254	208
Bjelovarsko-bilogorska	91	116	78	114	123	83
Brodsko-posavska	109	132	88	145	96	73
Koprivničko-križevačka	175	130	89	69	47	64
Krapinsko-zagorska	108	70	80	61	39	50
Ličko-senjska	287	218	178	72	145	111
Međimurska	51	51	35	25	12	4
Požeško-slavonska	38	54	39	24	20	36
Varaždinska	59	90	75	42	60	71
Virovitičko-podravska	49	52	59	34	57	52
Ukupno	6449	5381	4748	3815	3727	3397

Izvor: http://www.policija.hr/main.aspx?id=180991 (24.7.2016.)

Prekršaji nepropisnog pretjecanja i obilaženja prikazani su u tablici iznad, te na osnovu podataka možemo reći da nisu toliko zastupljeni, odnosno brojke nam govore da ova vrsta prekršaja pripada najnižoj kategoriji. Gledano po policijskim upravama možemo uočiti da i sa godinama pada broj ove vrste prekršaja.

Tablica 9. Prikaz prekršaja upravljanja pod utjecajem alkohola po policijskim upravama

Policijska uprava	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Zagrebačka	4421	5182	7226	6675	7009	9087
Splitsko-dalmatinska	4331	4379	2574	4650	4511	2520
Primorsko-goranska	2929	3046	2854	2948	2668	3002
Osječko-baranjska	2997	3502	4276	4044	4404	4872
Istarska	2857	2652	2701	2307	2380	2547
Dubrovačko-neretvanska	814	779	740	1052	1131	1096
Karlovačka	1151	1481	1297	1222	1301	1388
Sisačko-moslavačka	2184	2366	1990	2030	1592	1747
Šibensko-kninska	884	1028	1056	1076	1097	1077
Vukovarsko-srijemska	1449	1740	1606	1698	1416	1385
Zadarska	882	1284	1227	1224	1236	1292
Bjelovarsko-bilogorska	1414	960	877	776	830	893
Brodsko-posavska	1003	1733	1487	1503	1343	1353
Koprivničko-križevačka	1573	1652	1547	1608	1726	2103
Krapinsko-zagorska	744	954	954	775	779	828
Ličko-senjska	735	777	786	645	549	555
Međimurska	1612	1477	1379	1242	1107	979
Požeško-slavonska	572	627	598	508	555	609
Varaždinska	1793	1797	1403	1454	1462	1477
Virovitičko-podravska	1896	1964	2138	2027	2112	2175
Ukupno	38249	41391	40728	41477	41822	43000

Izvor: http://www.policija.hr/main.aspx?id=180991 (24.7.2016.)

Navedeni podaci alarmantni su za cijelu Republiku Hrvatsku jer se u većini policijskih uprava kreću i do nekoliko tisuća, naročito u zagrebačkoj policijskoj upravi. Splitsko-dalmatinska policijska uprava je 2012. i 2015. g. bilježi znatni pad ove vrste prekršaja. Iz priloženog je vidljivo da jedino u požeško-slavonskoj policijskoj upravi iz godine u godinu nema znatnog porasta prekršaja vožnje u alkoholiziranom stanju.

Tablica 10. Prekršaj nepoštivanja prolaska i crvenog svijetla po policijskim upravama

Policijske uprave	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Zagrebačka	2570	2994	2122	2160	2279	2354
Splitsko-dalmatinska	1588	1366	1193	2756	602	1003
Primorsko-goranska	528	727	848	644	348	337
Osječko-baranjska	521	382	382	347	333	301
Istarska	459	384	307	223	197	158
Dubrovačko-neretvanska	253	183	226	216	82	99
Karlovačka	456	484	362	212	314	186
Sisačko-moslavačka	310	407	182	250	178	136
Šibensko-kninska	274	215	147	223	135	136
Vukovarsko-srijemska	197	224	155	115	95	91
Zadarska	268	246	270	370	363	372
Bjelovarsko-bilogorska	67	71	95	72	44	30
Brodsko-posavska	210	261	148	212	191	107
Koprivničko-križevačka	252	210	223	93	78	107
Krapinsko-zagorska	26	31	62	45	21	20
Ličko-senjska	41	58	33	32	22	15
Međimurska	19	16	20	26	14	25
Požeško-slavonska	40	40	37	32	31	25
Varaždinska	87	435	318	120	97	88
Virovitičko-podravska	74	107	82	37	36	26
Ukupno	8240	8841	7212	8185	5460	5616

Izvor: http://www.policija.hr/main.aspx?id=180991 (24.7.2016.)

Podaci u tablici nepoštivanje prolaska i crvenog svijetla govore da su razmjerni sa veličinom policijskih uprava, odnosno brojem automobila i semafora. Najviše istih vidimo da je u zagrebačkoj policijskoj upravi, a najmanji broj počinitelja prekršaja u ličko-senjskoj policijskoj upravi je 15 osoba za 2015. g.

Tablica 11. Vozači motornih vozila bez položenog ispita

Policijska uprava	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Zagrebačka	1914	1556	1656	802	1617	1494
Splitsko-dalmatinska	2868	2429	2112	1258	1244	1327
Primorsko-goranska	1496	1333	909	315	570	626
Osječko-baranjska	891	986	1182	466	640	501
Istarska	443	533	352	161	332	326
Dubrovačko-neretvanska	450	462	486	238	363	315
Karlovačka	602	563	463	193	358	366
Sisačko-moslavačka	766	666	538	281	398	403
Šibensko-kninska	433	455	470	207	290	316
Vukovarsko-srijemska	748	712	693	327	412	432
Zadarska	746	818	849	369	512	492
Bjelovarsko-bilogorska	427	404	351	147	222	246
Brodsko-posavska	730	532	469	252	361	365
Koprivničko-križevačka	468	350	259	88	187	223
Krapinsko-zagorska	224	481	198	80	167	179
Ličko-senjska	236	225	207	71	147	159
Međimurska	389	312	250	89	152	161
Požeško-slavonska	303	298	286	110	223	233
Varaždinska	386	267	240	101	217	213
Virovitičko-podravska	644	614	292	89	220	212
Ukupno	15164	13997	12262	5644	8632	8589

Izvor: http://www.policija.hr/main.aspx?id=180991 (24.7.2016.)

Prema podacima iz gore navedene tablice vidimo da je najveći broj vozača koji upravljaju motornim vozilom bez položenog ispita u splitsko-dalmatinskoj policijskoj upravi, ma da je nešto manji u posljednje dvije godine u odnosu na zagrebačku policijsku upravu. Policijske uprave sa najmanjih brojem ovih prekršaja su ličko-senjska, krapinsko-zagorska te međimurska.

Tablica 12. Prekršaj nekorištenja sigurnosnog pojasa po županijama

Policijska uprava	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Zagrebačka	15489	13142	12679	13177	22729	20200
Splitsko-dalmatinska	15959	14714	12713	14305	13174	15038
Primorsko-goranska	2192	3567	4601	4013	4561	5969
Osječko-baranjska	9195	9345	9144	12929	12037	12639
Istarska	3323	6242	4359	5492	4762	5536
Dubrovačko-neretvanska	1709	1929	2467	3156	3221	4336
Karlovačka	3241	3678	3238	3324	3371	2883
Sisačko-moslavačka	6396	6289	6258	6875	6399	6736
Šibensko-kninska	3050	2812	2231	2406	2305	3030
Vukovarsko-srijemska	1605	1993	2745	9447	2586	2685
Zadarska	654	3966	1575	1388	1519	1816
Bjelovarsko-bilogorska	2727	3127	3284	2510	2574	2570
Brodsko-posavska	1707	1888	2140	1755	2372	2565
Koprivničko-križevačka	1588	1307	1193	956	1204	1449
Krapinsko-zagorska	973	1001	1043	889	1076	1324
Ličko-senjska	1248	1345	1013	881	860	751
Međimurska	1142	1056	1240	1111	1687	1729
Požeško-slavonska	504	885	1193	1226	1329	1274
Varaždinska	1394	1305	1223	1195	1669	1865
Virovitičko-podravska	2316	2439	2045	1634	2005	2001
Ukupno	76412	82030	76385	81669	91467	96403

Izvor: http://www.policija.hr/main.aspx?id=180991 (24.7.2016.)

U zagrebačkoj i splitsko-dalmatinskoj policijskoj upravi u svih ovih prikazanih 6 godina vidljiv je znatan porast ove vrste prekršaja. Podaci su vrlo visoki i ni malo pohvalni, a nešto manji i u padu uočeni su u ličko-senjskoj policijskoj upravi.

Tablica 13. Prikaz prekršaja nenošenja zaštitne kacige po policijskim upravama

Policijska uprava	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Zagrebačka	963	980	1041	637	690	570
Splitsko-dalmatinska	3454	3355	3105	2536	2086	2343
Primorsko-goranska	611	525	675	499	379	627
Osječko-baranjska	709	762	806	463	325	278
Istarska	678	698	772	603	518	677
Dubrovačko-neretvanska	784	751	733	759	564	603
Karlovačka	125	272	123	97	68	82
Sisačko-moslavačka	372	286	240	171	140	138
Šibensko-kninska	666	634	586	416	383	422
Vukovarsko-srijemska	382	447	554	436	154	202
Zadarska	686	649	688	720	412	411
Bjelovarsko-bilogorska	195	216	234	131	115	102
Brodsko-posavska	274	196	188	177	139	118
Koprivničko-križevačka	233	197	198	112	84	105
Krapinsko-zagorska	104	276	120	101	77	61
Ličko-senjska	131	150	175	171	253	247
Međimurska	173	195	213	121	105	108
Požeško-slavonska	110	122	129	87	63	79
Varaždinska	194	187	173	147	128	129
Virovitičko-podravska	325	264	236	152	152	152
Ukupno	11169	11922	10989	8536	6887	7520

Izvor: http://www.policija.hr/main.aspx?id=180991 (24.7.2016.)

Zaštitna kaciga je najmanje zastupljeni prekršaj. Brojke su minimalne s obzirom na veličine policijske uprave. Kroz godine se broj mijenja, malo poraste pa se malo smanji, ali sve u granicama normale.

6. ZAKLJUČAK

U samom početku ovoga rada pokušala sam objasniti važnost prekršaja, odnosno prekršaje kao vrstu kaznenog prava. Prikazala sam različitost pojmova prekršaja i kaznena djela, ali možemo reći da imaju jako puno toga zajedničkoga. Pobliže sam definirala počinitelje prekršaja, prekršaje u odnosu na vrijeme, mjesto i način, te prekršajnopravne sankcije. Počinitelji prekršaja se dijele na fizičke osobe i na pravne osobe i odgovorne osobe u pravnim osobama te s obzirom na količinu počinjenih prekršaja odgovaraju za njih. Sankcije koje ih slijede su kazna novčana ili zatvor te zaštitne mjere.

Uz teorijski dio prekršaja i prekršajnih sankcija pokušala sam i prenijeti sve rečeno kroz tablice i dijagrame, kako bih što bolje predočila sliku same zastupljenosti prekršaja.

Prikazivanjem statistike prekršaja od 2010. do 2015. po mjesecima može se opravdano zaključiti da je brojka peteroznamenkasta te da varira ovisno o mjesecu ali je jasno da nam ni 2016. god neće biti bolja po tom pitanju. S obzirom na brojnosti trebala bi se posvetiti posebna pozornost prekršajima, bilo u kojem smislu, jer nije dovoljno eksponirana.

Brojnost prekršaja prikazana je kroz razdoblje od početka 2010.g. do konca 2015.g., ovisno o vrsti prekršaja (nepropisna brzina, u naselju kada je više od 50 km/h veća od dopuštene, u naselju kada je od 30 do 50 km/h veća od dopuštene, u naselju kada je od 10 do 20 km/h veća od dopuštene, u naselju kada je do 10 km/h veća od dopuštene, izvan naselja kada je više od 50 km/h veća od dopuštene, izvan naselja kada je od 30 do 50 km/h veća od dopuštene, izvan naselja kada je od 10 do 30 km/h veća od dopuštene, limit vozila, crveno svjetlo, nepropisno pretjecanje i obilaženje, nepoštivanje prednosti prolaza, nepropisno mimoilaženje, neustupanje prednosti pješacima, upravljanje vozilom pod utjecajem alkohola, do 0,5 g/kg alkohola, od 1,01 do 1,50 g/kg alkohola, preko 1,50 g/kg alkohola, droga i lijekovi, vozač bicikla ili zaprežno vozilo, nepodvrgavanje ispitivanju/liječničkom pregledu, nepropisno parkiranje, nepropisno skretanje, okretanje i vožnja unazad, vožnja bez položenog ispita, strana i smjer kretanja, tehnički neispravno vozilo, vožnja bez svjetla na vozilu, neregistrirano i tehnički nepregledano vozilo, prekršaji pješaka u prometu, sigurnosni pojas, zaštitna kaciga, nepoštivanje prometnog znaka, korištenje mobitela za vrijeme vožnje,

upravljanje vozilom kada je vozačka dozvola oduzeta te ostali prekršaji.), počiniteljima (dob - spol osobe), geografskom području (po policijskim upravama).

Ovisno o počiniteljima prekršaja, došlo se do saznanja o lošoj situaciji i velikom broju počinitelja kroz godine pogotovo punoljetne osobe muškog spola, dok je porast maloljetničkih prekršaja u odnosu 2014. na 2015. godinu povećan za 81%.

Trebalo bi se adekvatnije poraditi na smanjenju prekršaja bilo prevencijom, edukacijom, nastojanjem za transparentnošću te problematike i/ili razmatranjem adekvatnosti sankcija koje se izriču/primjenjuju prema počiniteljima tih prekršaja. Gledano sa stajališta kategorizacije vrsta prekršaja ustanovljeno je da ne postoji samo jedna nego više.

U ovome radu prikazala sam prekršaje nepropisne brzine,nepropisnog pretjecanja i obilaženja, nepoštivanje prolaska i crvenog svijetla, upravljanja pod utjecajem alkohola, vozači motornih vozila bez položenog ispita, sigurnosni pojas te zaštitna kaciga po županijama.

Osim napisanih, postoji još i prekršaji drskog ponašanja, tučnjava, vika, svađa te ostale. Možemo reći da ne postoje samo ovi prekršaji nego i iz ostalih zakona kao npr. Zakon o oružju, Zakon o javnom okupljanju, Zakon o zaštiti od požara, Zakon o eksplozivnim tvarima, Zakon o prijevozu opasnih tvari itd.

Ako je očigledno da se broj počinjenih prekršaja iz godine u godinu u biti realno sustavno ne smanjuje, opravdano se može zapitati ostvaruju li prekršajne sankcije doista svoju pravu svrhu predviđenu svrhom kažnjavanja. U svakom slučaju i dalje je nužno poraditi na prevenciji te edukaciji (sudaca, djelatnika koji u nadležnim tijelima primjenjuju prekršajno zakonodavstvo, javnosti), a i na daljnjem ujednačavanju prakse.

Zaključno još jednom treba istaknuti važnost prekršaja i prekršajnopravnih sankcija u domaćem kaznenopravnom sustavu te nužnost kontinuiranog znanstvenog praćenja i analize pojavnosti prekršaja, prekršajnih sankcija i njihove svrhe s ciljem daljnjeg usavršavanja, kako je uvodno spomenuto, doista širokog normativnog okvira u kojem se propisuju prekršaji.

Ovaj rad sačinjen je upravo s navedenom svrhom i predstavlja malen, ali poticajan korak u tom smjeru. Navedena tendencija u skladu je i s uvodno istaknutom potrebom

konstantnog rada na stvaranju učinkovitije politike suzbijanja kažnjivih ponašanja, a to je zajednički i opći cilj svih nas.

Ines Vincetić

Ines Vincetić

LITERATURA

Knjige:

- Gluščić S.: **Zakon o sigurnosti prometa na cestama** (NN 67/08, 48/10, 74/11, 80/13, 158/13, 92/14,), 2015.
- Josipović, I.,:**Zakon o prekršajima**, Narodne novine, Zagreb, 2002.
- Rotim, F., Peran, Z.: **Forenzika prometnih nesreća Svezak 1**, 2011.
- Dr.sc. Šošić I.; **Primijenjena statistika,** 2006.

Zakoni :

- Prekršajni zakon, Narodne novine broj 107/07
- Kazneni zakon , Narodne novine broj 125/11

Internet:

- http://www.policija.hr/main.aspx?id=180991
- http://www.zakon.hr/z/52/Prekr%C5%A1ajni-zakon
- https://www.mup.hr/UserDocsImages/PA/vps/repozitorij/lmantolis_prekrsajno_pravo.pdf

POPIS TABLICA

Tablica 1. Prometni prekršaji po mjesecima 11
Tablica 2. Verižni indeksi i stope promjene prometnih prekršaja po godinama 13
Tablica 3. Količina prometnih prekršaja po policijskim upravama 14
Tablica 4. Počinitelji prekršaja s obzirom na spol 15
Tablica 5. Počinitelji prekršaja s obzirom na dob 16
Tablica 6. Vrste prometnih prekršaja (bez prometnih nesreća) 18
Tablica 7. Prikaz prekršaja nepropisne brzine po policijskim upravama 20
Tablica 8. Prikaz prekršaja nepropisnog pretjecanja i obilaženja po policijskim upravama 22
Tablica 9. Prikaz prekršaja upravljanja pod utjecajem alkohola po policijskim upravama 23
Tablica 10. Prekršaj nepoštivanja prolaska i crvenog svijetla po policijskim upravama 24
Tablica 11. Vozači motornih vozila bez položenog ispita 25
Tablica 12. Prekršaj nekorištenja sigurnosnog pojasa po županijama 26
Tablica 13. Prikaz prekršaja nenošenja zaštitne kacige po policijskim upravama 27

POPIS SLIKA

Slika 1. Linijski grafikon prometnih prekršaja po mjesecima 12
Slika 2. Prikaz počinitelja prekršaja po spolu strukturnim krugom 15
Slika 3. Prikaz počinitelja prekršaja po dobi strukturnim krugom 16